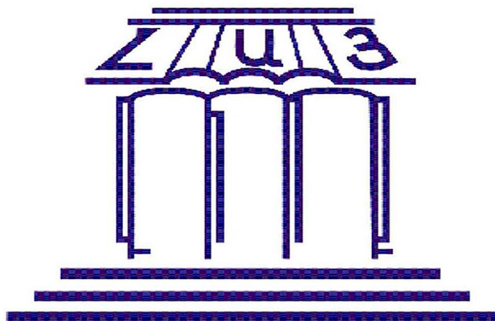

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

368.5

Ա-55

ՊԻ ՀԱՅԱՍՏ. ԼԻԱԶՈՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
=====ԿԱՆՈՆՆԵՐ=====

ՅԵՐԵՎԱՆ

1929

12 FEB 2013

1 MAR 2010

ԱՆԴՐՊԵՏԱՊԻ ՀԱՅԱՍՏ. ԼԻԱԶՈՐԻ ՎԱՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

368.5

Ա-55

Այր

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
== ԿԱՆՈՆՆԵՐ ==

124

ՅԵՐԵՎԱՆ
1929

15967-52

Գրառեպ. № 1658 (բ) Տիրաժ 3000
Հայպոլիգրաֆի 2-րդ տպ. պատ. № 1418

(12810-58)

Համալսարանի և տված
Ս. Խ. Հ. Մ. Ֆ. Ժ. Կ. կից
Ապահովագրական խորհրդի
կողմից (արձ. № 35 12
(VII 1928 թ.)

«ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ»
Ս. Խ. Հ. Մ. Ֆ. Ժ. Կ. տեղա-
կալ Մ. ՖՐՈՒՄԿԻՆ
1928 թ. ոգոստոսի 9-ին

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՀՎԱՆ ԴԵՊԲԻՑ ԴԵՏԱԿԱՆ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ I

§ 1. Մահվան դեպքերից անասունների կամու-
ժուր ապահովագրությունը կատարում է Պետապը
համաձայն սույն կանոնների, ըստ վորում Պետապը
վճարում է անասունների մահվան վնասը, վորը կա-
րող է պատահել՝

- 1) Բոլոր տեսակի հիվանդություններից, նյուն
թվում և մարմնական բնական թերություններից:
- 2) Բոլոր տեսակի զվրախտ պատահարներից,
ինչպես որինակ. գազանների պատառոտելուց, հրդեհից,
կայծակնահարությունից, ցրտահարությունից, խեղ-
դվելուց, ջրահեղձ լինելուց, թունավորվելուց, բռնա-
բարկաններ կուլ տալուց, ելեքտրական հոսանքի հար-
վածից, արեահարությունից և նման բաներից:
- 3). Ամբռնիքները հանելու (կոտել) հետևանքով,
յեթե այդ կատարված է անասնաբուժական կազմի
կողմից:

4). Նախագգուչողական սրսկումների հետևանքով, յեթե սրսկումը կատարել ե անասնաբուժական կազմը:

5). Անբուժելի հիվադության կամ այն դժբախտ դեպքում, յերբ անասունը կարող ե մահանալ կորցնելով իրա բոլոր տեսակի ունակությունները—բանվորական, մսի, կաթի ե ցեղական—մորթելուց:

6). Յերբ անասունը մորթվում ե հարկադրաբար անասնաբուժական—սանիտարական մարմինների կարգադրությամբ վարակիչ հիվանդությունները վորոշելու ե արմատախիլ անելու նպատակներով:

§ 2. Պետապը չի վճարում այն դեպքում, յեթե անասունը գողացված ե, փախցրված կամ անհետ կորել ե, ինչպես ե այն դեպքերում, յերբ ապահովագիրը մորթում ե նրան վորպես մացու:

§ 3. Հատուկ նշանակություն ունեցող անասունները (կրկեսային ե ձիաբշավային ձիերը, բարձր արժեք ունեցող ցիղական անասունները) Պետապը կարող ե ապահովագրել հատուկ համաձայնությամբ ու հատուկ տարիֆներով նրանց այդ առանձնահատուկ նշանակության կորստից (հիվանդության կամ դրժբախտ պատահարի հետևանքով) յեթե նույնիսկ այդ անասունները կորցրած չլինեն իրենց մյուս տեսակի ունակությունները ե մորթելու կարիք չլինի:

Այդպիսի դեպքերում Պետապը պատասխանատու յե ապահովագրական գումարի ե նրանց նոր արժեքի տարբերության գումարի չափով, վորը վորոշվում ե հատուկ հանձնաժողովի կողմից անասնաբուժի մասնակցությամբ:

§ 4. Կամավոր կարգով կարող են ապահովագր-

վել բոլոր տեսակի գյուղատնտեսական արդյունաբերական անասունները, անկախ այն հանգամանքից թե նրանք կողարային կարգով ապահովագրված են թե վոչ:

§ 5). Չեն ապահովագրվում այն անասունները վորոնք՝

ա) կորցրել են իրենց արդյունաբերական ե քանվորական ընդունակությունները ֆիզիքական թերությունների կամ ընդհանուր թուլության հետևանքով:

բ) Հիվանդ անասունները, մինչև նրանց առողջանալը:

գ) Կատաղած անասունների կողմից կծած (խածած) անասունները յերկու ամսվա ընթացքում՝ հաշված խածման օրվանից: Նույնպիսի ժամանակամիջոցում չի թույլատրվում ապահովագրելու այն հոտի անասունները, յեթե հաստատված ե, վոր այդտեղ կատաղածությամբ հիվանդ անասուն կա, վորը կարող ե կծոտել մյուս անասուններին:

դ) «Փորձնական» (նրանք, վորնք ծառայում են զանազան գիտական փորձեր կատարելու) անասունները, ինչպես ե այն անասունները, վորոնք ոգտագործվում են հակաժանտախտային նյութեր ու սիջուկ պատրաստելու:

յե) Պետապի ապահովագրկան հասակների տարիֆից բարձր կամ ցածր անասունները:

§ 6. Անասունը կարող ե ապահովագրել թե նրա տերը ե թե գրավի ընդունողը ու կապալառուն, ինչպես ե այն անձնավորությունները, վորոնք անմիջական իրավական շահ ունեն ապահովագրության առաջարկելիք անասունից:

ԾԱՆՈԹ.—Ապահովագրի բացակայության դեպքում նրա պարտականութունները պետք է կատարի նրան փոխադրողը: Պյուզական վայրերում այդ փոխադրման համար առանձին ձեվականություն չի պահանջում:

§ 7. Մասնավոր ժարդկանց առևտրի համար պահվող անասունները կարելի չե՝ թաղանթագրել միայն հատուկ պայմաններով:

Նույն մարդկանց պատկանող տնտեսական նպատակներով ոգտագործվող անասունները կարող են ապահովագրվել սույն կանոնների հիման վրա:

§ 8. Առանձնահատուկ պայմաններում գտնվող անասունները (ինչպես որինակ տեղափոխման ժամանակ, ամորձիքները հանելիս, սրսկելիս,) ապահովագրվում են հատուկ կանոններով և տարիֆներով: այդ դեպքում այդ հատուկ կանոններով չնախատեսված հարցերի վերաբերմամբ պետք է ղեկավարվել սույն կանոններով:

§ 9. Այն վայրերում, ուր համապատասխան հանրապետական ովենսդրական կարգով հայտարարված կլինեն վորպես անասունների համաճարակային հիվանդությունների վայրեր, Պետապը կարող ե դադարեցնել անասունների ապահովագրությունը:

Նույնպես Պետապը կարող ե հրաժարվել ապահովագրել այն տնտեսությունների անասունները, վորոնք անասնաբուժական կազմի կողմից առնված կլինեն առանձին հսկողության վարակիչ հիվանդության կասկած լինելու հետևանքով:

§ 10. Տվյալ տնտեսության միևնույն տեսակի բոլոր անասունները պետք է ապահովագրվեն, յեթե

հասել են արդեն ապահովագրական հասակի: Թույլ ե տրվում ապահովագրելու միևնույն տեսակի անասուններից միայն միևնույն սեռին պատկանողները, ինչպես և միայն բոլոր ցեղական անասունները միևնույն տեսակի և սեռի:

Այն տնտեսություններում, վորտեղ կան ապահովագրված անասուններ, պիտի 14 որվա ընթացքում ներկայացնեն ապահովագրելու հետևյալ անասունները, ապահովագրվածների տեսակին պատկանող.

ա) Նախնական ապահովագրությունից հետո այդ տնտեսությունը բերված, բ) այդտեղ ապահովագրական հասակի հասած, գ) առողջացած անասունները, վորոնք սկզբնական ապահովագրությունից դուրս ելին մնացել հիվանդության հետևանքով:

Սույն հոդվածը խախտելու դեպքում Պետապը իրավունք ունի ապահովագրական վարձատրությունը մերժելու (§ 40 կ. Բ.):

ԳԼՈՒԽ II

Աճասուկների Պեսապի պատասխանատվության առկվելու կարգը յեվ պայմանները

§ 11. Անասունների ապահովագրությունը կընքվում ե համաձայն ապահովագրի զրավոր հայտարարության: Այդ հայտարարության մեջ՝ ապահովագրը պարտավոր ե բոլոր տրված հարցերին տալու ճիշտ պատասխաններ:

Այն դեպքում, յերբ կհայտնաբերվի, վոր ապահովագրը անձիշտ տեղեկություններ և տվել, վորոնք

Պետապի պատասխանատվութիւն չափը վորոշելու համար հյական նշանակութիւն ունեցող հանգամանքներ են, Պետապը իրավունք ունի, յեթե այդ հանգամանքը նրան հայտնի յե դառել ապահովագրական դեպքից 14 որ ատաջ, փոխելու ապահովագրութեան պայմանները, դադարեցնելու ապահովագրութիւնը վերագրաճնելով ապահովադիրին ֆնացած ժամանակամիջոցի համար: Իսկ յեթե այդ հանգամանքը պարզվում է ապահովագրական դեպքից հետո, Պետապը իրավունք ունի մերժելու վճարել ապահովագրական վարձատրութիւնը:

ԾԱՆԱԹ. — Յեթե անդորրագրի վրա կլինեն գրված ապահովագրութիւնը կնքելու համար բոլոր անհրաժեշտ տեղեկութիւնները և յեթե անդորրագրի կտրոնը կստորագրվի ապահովագրի կողմից, ապա գրավոր հայտարարութիւն ներկայացնելու կարիք չկա:

§ 12. Ապահովագրութեան առաջարկված անասունների գնահատութիւնը կատարում է Պետապի ներկայացուցիչը կամ անասնաբուժական կազմը:

§ 13. Ապահովագրութեան պայմանագիրը համարվում է հաստատված անդորրագիր (պոլիս) տալուց հետո: Ապահովագրական անդորրագրի (պոլիսի) մեջ պետք է հիշատակված լինեն.

ա) Պետապի այն մարմինը, վորը տվել է ապահովագրական անդորրագիրը:

բ). Ապահովագրի անուն ազգանունը, կամ ով լինելը նիշելով նրա իրավական հարաբերութիւնը ապահովագրված գույքի վերաբերմամբ (տեղը, կապալառու, կոմիսսիոներ և այլն):

գ). Ապահովագրված առարկան, գույքը, անասունի տեղը:

դ). Ապահովագրական ժամկետի սկիզբը և վախճանը:

յե). Ապահովագրումարը և ապահովագրական գնահատութիւնը:

զ). Ապահովագիրը, գրոշմատուրքը (յեթե այդպիսին սահմանված է), նրանց վճարման ժամկետը և տեղը:

ե). Ապահովագրական անդորրագիր տալու ժամանակը և տեղը:

Անդորրագիրը պետք է ստորագրված լինի Պետապի ներկայացուցիչի կողմից:

§ 14. Ապահովագրութիւնը վերանորոգելու համար ապահովագիրը, մինչև ապահովագրութեան ժամկետի վերջանալը, պետք է Պետապին համապատասխան հայտարարութիւն անի: Պետապը իրավունք ունի նոր գնահատութիւն կատարելու և վերանորոգի ապահովագրութիւնը նոր ապահովագրումարով՝ համաձայն հետազոտման նոր տվյալների:

ԾԱՆՈԹ. — 1. Տվյալ վայրում գոյութիւն ունեցող վարակիչ հիվանդութիւնները չեն կարող արգելք հանդիսանալ ապահովագրութիւնը վերանորոգելու:

2. Յերը անասունը հիվանդ է յեղել ապահովագրութեան ընթացքում վոչ պակաս 2 տարի, ապա նրա ապահովագրութեան վերանորոգումն հետեյալ 3-րորդ և հետագա տարիներէ համար չի արգելվում:

ԳԼՈՒԽ III.

Պետապի պատասխանատվության չափը

§ 15. Ապահովագրական գումարի չափը վորոշվում է ըստ ապահովագրի ցանկության, սակայն վոշ ավելի տվյալ վայրի համար Պետապի կողմից սահմանված, տվյալ տեսակի անասունի համար, չափից, ըստ վորում անասունի ապահովագրական գումարը չպետք է ավելի լինի նրա փաստական արժեքի $\frac{3}{4}$ -ից:

Լրացուցիչ ապահովագրության դեպքում, անասունի ապահովագրական գումարը չպետք է ավելի լինի կողարային գրույքի հետ միասին նրա փաստական արժեքի $\frac{3}{4}$ -ից:

ԳԼՈՒԽ VI.

Ապահովագրության ժամկետք

§ 16. Ապահովագրությունը կնքվում է մեկ տարի ժամանակով: Մեկ տարուց պակաս ժամանակով ապահովագրություն թույլ է տրվում հետևյալ պայմաններում.

ա). Այն անասունները, վորոնք ձեռք են բերված կամ հասել են ապահովագրական հասակի տվյալ տնտեսության մեջ սկզբնական ապահովագրությունից հետո, ինչպես և այն դեպքում, յերբ վերաապահովագրվում է անասունը նոր ավելի բարձր ապահովագրական գումարով:

բ). Այն ապահովագրությունները, վորոնք իրենց տնտեսական հատուկ գործառնքներով ունեն կարճատև

ընույթ (անասունների գերացնելը, տեղափոխելը, ամորձիքները հանելը և այլն), կատարվում են հատուկ կանոնների համաձայն:

§ 17. Ապահովագրության սկիզբը և վախճան համարվում են այն որացույցային թվերը, վորոնք նիշված կլինեն ապահովագրական անդորրագրում:

Սակայն յեթե անասունը ապահովագրվում է առաջի անգամ (սկզբնական), Պետապի պատասխանատվությունը սկսվում է ապահովագրի վճարումից 15 որ անցնելուց հետո, և ապահովագրի միայն այդ ժամկետը անցած լինելու դեպքում իրավունք ունի ապահովագրական վարձատրություն պահանջելու ապահովագրական դեպք պատահելիս, բացի այն դեպքերից, վորոնք նախատեսված են § 18-ում: Իսկ ապահովագրությունը վերանորոգելու դեպքում, յեթե այդպիսին կատարվում է իրա ժամանակին (§§ 14, 19), Պետապի պատասխանատվության մեջ ընդհատում չի առաջանում:

§ 18. § 17-ով սահմանված 15 որյա տարակետումը նկատի չի առնվում և Պետապի պատասխանատվությունը սկսվում է ապահովագրությունը կնքելուց հետո անմիջապես հետևյալ դեպքերում:

ա). Յեթե անասունը մահացել է դժբախտ պատահարից կամ ամորձիքները հանելուց (кастрация) (§ 1 կ. 2, 3):

բ). Յեթե տվյալ տնտեսության նույն տեսակի ապահովագրված անասունին պատկանող մեկ ուրիշը այդ ժամկետում հասնում է ապահովագրական հասակի:

գ). Յեթե ապահովագրվում է այնպիսի մի ա-

նասուն, վորը սկզբնական ապահովագրության ժամանակ չեր ապահովագրված իրա հիվանդության պատճառով:

§ 19. Անասունների ապահովագրության Պետապի պատասխանատվությունը (ֆնսսը վճարելու) շարունակվում է ապահովագրության ժամկետը լրանալուց հետո դարձյալ 15 որ, թեկուզ և ապահովագինը վճարված չլինի: Այդպիսի ժամանակաշրջանում ապահովագրական դեպքի ապահովագրական վարձատրությունը վճարվի, ապահովագիրից պահվում է մեկ տարվա ապահովագին:

§ 20. Ապահովագրությունը ժամկետից առաջ դադարում է հետևյալ դեպքերում. 1) յերբ ապահովագրված անասունը պակասում է վոչ թե ապահովագրական դեպքից ինչպես նախատեսվում է § 1. այլ մի վորեւս այլ պատճառով, 2) Յերբ ապահովագրված անասունը այս կամ այն կերպ այդ տնտեսությունից դուրս է գնում, պակասում է՝ ա) անցնելով մեկ ուրիշ տիրոջ (ծախված և այլն), բ) վերցրված է դատական վորոշումով կամ բռնագրավված է, ռազմական ձիահավաքի յենթարկված, 2) § 28-ում մատնանշված դեպքում:

ԾԱՆՈԹ.—Այն դեպքում յերբ անասունը ծախվում է մորթվելու համար վորպես մսացու և յեթե մորթվելու պահանջը հարուցել է Պետապի ներկայացուցիչը կամ անասնաբուժը (§ 31), ապահովագրությունը չի դադարում: Այդ դեպքում ապահովագրական վարձատրության չափը վորոշվում է համաձայն § 42-ի:

§ 21. Ապահովագիրը ապահովագրական անդորրագիր ստանալիս պետք է վճարի սահմանված ապահովագինը կամ յեթե հետաձգված է, ապա նրա մի մասը և դրոշմատուրը (յեթե այդպիսին սահմանված է): Ապահովագրության պայմանագիրը մտնում է իրա ուժի մեջ միայն այն ժամանակ, յեթե ապահովագինը, կամ հետաձգված ապահովագին առաջի մուծումը վճարվում է: Յեթե հետաձգված ապահովագրության հերթական մուծումը իրա ժամանակին չի կատարված, ապա Պետապը ազատ է այդ ժամկետաց ժամանակամիջոցում կատարված ապահովագրական դեպքի ապահովագրական վարձատրություն վճարելուց:

§ 22. Ապահովագնի դրույքը վորոշվում է ըստ Պետապի տարիֆային դրույքների սահմանված որենսդրական կարգով:

§ 23. Այն դեպքերում, յերբ պետք է նոր ապահովագրություն կնքվի ապահովագրության ժամկետի ընթացքում, տվյալ տնտեսության մեջ անասունների կազմի մեջ փոփոխություններ առաջանալու հետևանքով, ապահովագինը պետք է հաշվել մինչև ապահովագրության վերջնական ժամկետը ամսե-ամիս, ըստ վորում ամսվա մասերը (վոչ լրիվ ամիս) հաշվվում են վորպես լրիվ ամիս:

§ 24. Մուծված ապահովագինը պետք է վերադարձնել միայն հետևյալ դեպքերում.

տ). Յեթե սխալ է հաշված յեղել ապահովագինը

և ավել է դանձված, պետք է վերադարձնել այդ ավել գումարը:

բ). Այն անասունների համար, վորոնք վերջնականապես տվյալ տնտեսությունից դուրս են ընկել: Այդ դեպքում պետք է վերադարձնել մինչև ապահովագրության վախճանը մնացած ժամանակի ապահովագրինը հաշվելով ամսե-ամիս:

գ). Յեթե Պետապը դադարեցնում է ապահովագրությունը ապահովագրի կողմից սխալ տեղեկություններ տալու հետևանքով (§ 11.), այն չափով, ինչպես ասված է «բ» կետում:

դ). Յեթե Պետապի պահանջմամբ կատարված վերադնադարձությունը պակասեցրել է ապահովագրական գումարը, այն չափով, վորքան կազմում է մինչև ապահովագրության վախճանը մնացած ժամանակաշրջանի համար:

յե). Յեթե անասունը մահանում է սկզբնական ապահովագրության 15-րդ ամսից, այնպիսի պատճառներից, վորոնց համար Պետապը պատասխանատու չէ. այդպիսի դեպքերում ապահովագրինը վերադարձրվում է լիովին:

զ). Այն դեպքում, յերբ ապահովագրությունը դադարում է համաձայն § 28-ի, այդ դեպքում վերադարձրվում է ապահովագրին այն չափով, ինչպես ասված է «բ» կետում:

ԳԼՈՒԽ VІ.

Կողմերի փոխհարաբերությունները մեծեղ ապահովագրական դեպքը

§ 25. Ապահովագրինը պարտավոր է § 26-ի կարգով հայտնելու՝

ա). Այն անասունների մասին, վորոնք նոր են ձեռք բերված, կամ ժամանակավոր կերպով նրա տնտեսության մեջ են գիրացնելու, կթելու կամ այլ նպատակներով:

բ). Այն անասունների մասին, վորոնք հասել են ապահովագրական հասակի:

գ). Այն առողջացած անասունների մասին, վորոնք չեն յին ապահովագրված իրենց հիվանդություն պատճառով: Սույն հոդվածում նիշված պահանջները ապահովագրինի կողմից չկատարվելու դեպքում Պետապը իրավունք ունի ապահովագրական վարձատրություն չվճարելու (կետ «բ» § 40):

§ 26. § 25-ում ասված անասունների քանակի փոփոխության դեպքում ապահովագրինը պարտավոր է հայտնելու քաղաքներում Պետապի գործակալին, իսկ գյուղերում Պետապի գործակալին կամ գյուղխորհրդին 14-րդ ամսից մնացած հաշված փոփոխության որվանից, համաձայն § 10-ի: Գործակալները և գյուղխորհուրդները պարտավոր են այդպիսի դեպքերում տալու վկայական արված հայտարարության մասին Պետապի կողմից սահմանված ձևով:

§ 27. Պետապը իրավունք ունի, մինչև ապահովագրության վախճանը, յուր ներկայացուցիչների միջոցով ստուգելու անասունների թիվը և նրանց գնահատությունը, նրանց պահպանման պայմանները և տարված խնամքը ապահովագրինի տնտեսության մեջ նրա կողմից, ինչպես և նրա հաղորդած տեղեկությունների ճշտությունը: Այդպիսի դեպքերում ապահովագրինը պարտավոր է աջակցելու Պետապի ներկայացուցիչին:

§ 28. Յեթե Պետապը կհայտնարերի ապահովագրի կողմից ապահովագրված անասունի անխնամք վերաբերմունք և հսկողության բացակայություն, իրավունք ունի ապահովագրությունը դադարեցնելու:

Այդպիսի դեպքերում պետք և կազմել համապատասխան արձանագրություն և ապահովագրին պետք և հայտնվի անձամբ, ստորագրությամբ, կամ պատվիրված նամակով:

§ 29. Ապահովագրի տնտեսության մեջ բոլոր տեսակի ապահովագրված կամ չապահովագրված, բայց ապահովագրված անասունի տեսակին պատկանող, բոլոր հիվանդությունների մասին ապահովագիրը պարտավոր և հայտնելու անմիջապես և համեմատյան դեպս վոչ ուշ յերեք օրվանից Պետապին կամ գյուղխորհրդին, իսկ հնարավորության դեպքում նաև մոտակա անասնաբուժին կամ անասնաբուժակին:

§ 30. Ապահովագրի տնտեսության մեջ կամ նույն բնակավայրում հայտնված վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ ապահովագիրը պարտավոր և կատարելու բոլոր այն միջոցները, վորոնք նախատեսված են այդ առթիվ յեղած վորոշումներով, մասնացույց արված նրան անասնաբուժական կազմի կողմից:

§ 31. Այն դեպքում, յերբ անասունը հիվանդ և անբուժելի հիվանդությամբ և անասնաբուժական կազմի վորոշմամբ կարող և տեղի ունենալ շուտափույթ մահ կամ անասունի բոլոր տեսակի ունակությունների կատարյալ կորուստ (բանվորական, մսի, կաթի և ցեղականի), բայց այդ հանգամանքը չի խանգարում նրա միսը ոգտագործելու ապահովագրին Պետապի ներկայացուցիչը կամ անասնաբուժը առաջարկում

և մորթել անասունը: Յեթե ապահովագիրը չկատարի այդ առաջարկությունը և անասունը մահանա, Պետապը վճարում է ապահովագրական վարձատրություն այն չափերով, ինչպես մատնանշված է § 37-ում, բացի § 38-ում թված դեպքերից:

ԳԼՈՒԽ VІІ.

Կողմերի փոխհարաբերությունները ապահովագրական դեպքի ժամանակ

§ 32. Ապահովագրված անասունի մահվան մասին, ապահովագիրը պարտավոր և անմիջապես հայտնելու համեմատյան դեպս վոչ ուշ 2 օրվանից, Պետապի գործակալին կամ գյուղխորհրդին, իսկ հնարավորության դեպքում նաև մոտակա անասնաբուժին կամ անասնաբուժակին:

§ 33. Ապահովագիրը պարտավոր և պահելու անասունի դիակը, կամ այդ դիակի ֆնացորդները, լուծարքային ահտ կազմելու և ներկայացնելու համար, սակայն վոչ ավելի 2 օրվանից. իսկ 1/XI—1/IV վոչ ավելի 4 օրվանից: Այդ կարգը չի պահանջվում այն դեպքում, յեթե անասունը ունեցել է վարակիչ հիվանդության նշաններ և յերբ թաղելու թույլ և տրվել գյուղխորհրդին:

§ 34. Ապահովագրված անասունի մահվան մասին տեղում պետք և կազմվի, յերկու վկաների ներկայությամբ, ահտ (արձանագրություն) Պետապի կողմից սանմանված ձևով, Պետապի գործակալի կամ անասնաբուժի կողմից, իսկ նրանց բացակայության դեպքում գյուղխորհրդի կողմից, անմիջապես ստանա-

լով այդ մասին ապահովագրից հայտարարութիւնն իրա անասունի մահվան մասին, համենայն դեպս վոչ ուշ քան 7 որից հետո, հաշված հայտարարութիւնն ստացած օրվանից:

§ 35. Այն դեպքում, յերբ բացարձակապէս անհնար է ներկայացնել դիակը կամ նրա մասերը, վորոնցով կարելի լինի ապացուցել նրանց պատկանելիութիւնը մահացած անասունին: Այդ դեպքում պետք է այդ հնարավորութեան բացակայութեան պատճառը զբանցվի ակտի մեջ, իսկ անասունի մահը հաստատվի վկաների ցուցմունքներով:

ԳԼՈՒԽ VIII.

Վճատի չափի յեւ ապահովագրական վարձատրութեան վորոշումը

§ 36. Ապահովագրված անասունի մահվան ապահովագրական վարձատրութեան չափը վորոշվում է ապահովագրական գումարի լրիւ չափով, համենայն դեպս վոչ քանքան անասունի իրական արժեքից հաշվի առնելով նրա մահվան օրը նման առողջ անասունի շուկայի արժեք:

ԾԱՆՈԹ.— Յեթե անասունի իրական արժեքը նրա մահվան օրում ավելի ցածր կլինի ապահովագրական գումարից, ապա պետք է վրձարել այդ իրական արժեքի չափով:

37. Այն անասունի համար, վորը մորթված կլինի նրա հիվանդութեան անբուժելիութեան հետեւանքով, համաձայն անասնաբուժի յեղբակացութեան, կամ կմահանա այն հիվանդութեան պատճառով, վորի

համար և ապահովագրիին առաջարկված և յեղել մորթել (§ 31): Ինչպէս և այն անասունի համար վորը մորթված կլինի, թեև և առանց անասնաբուժի յեղբակացութեան, քայց պետապի գործակալի կամ գյուղխորհրդի թույլատրութեամբ, յեթե այդ անասունին, դժբախտ պատահարի հետեանքով, սպասում էր անխուսափելի ու շուտափույտ մահ, ապահովագրական վարձատրութիւնը վորոշվում է ապահովագրական գումարի չափով, դուրս գալով մի արժեքը, վորը վորոշվում է տեղական շուկայի գներով, համենայն դեպս վոչ պակաս 40% ապահովագրական գումարի:

Բարձր արժեքով ցեղական անասունների մորթելու դեպքում, մի արժեքը բոլոր պարագաներում էլ վորոշվում է տեղի շուկայի գների չափով: Այդպիսի հարկադրական մորթելը ու նրա պատճառները պետք է հաստատված լինեն գյուղխորհրդի կողմից:

ԾԱՆՈԹ.— Յեթե ամբողջ միսը չի ոգտագործվելու, այլ նրա միայն մի վորոշ մասը, ապա պետք է պահել միայն այդ մի արժեքը:

§ 38. Ապահովագրական վարձատրութիւնն տրվում է լիովին հետեյալ դեպքերում.

ա) Այն անասունների մորթելու համար, վորոնց միսը սովորաբար տեղական բնակչութիւնը չի գործածում:

բ) Յեթե հարկադրաբար մորթված անասունի միսը համաձայն անասնաբուժի գրավոր յեղբակացութեան, գործածելու համար պիտանի չի:

§ 39. Պետապը ազատ է ապահովագրական վարձատրութիւնը վճարելուց հետեյալ դեպքերում.

ա) Յեթե կհաստատվի, վոր անասունը մահաց-

ված ե, դիտավորյալ՝ կերպով ապահովադիրի կողմից:

բ) Յեթե ապահովահրական վարձատրություն ստանալու պահանջը կներկայացվի անասունի մահվանից 2 տարի հետո:

ԾԱՆՈԹ.— Գյուղական բնակչության անասունները ապահովագրելիս պետք է պահպանել հետևյալ կանոնները.

ա) Գյուղական ծուխը ղրկվում է ապահովագրական վարձատրություն ստանալու իրավունքից այն դեպքում, յեթե դատարանով կըհաստատվի, վոր ապահովագրական դեպքը առաջացել է այդ տան անդամներից մեկնումեկը ապահովագրական վարձատրություն ստանալու դիտավորությամբ:

բ) Յեթե ապահովագրական դեպքը առաջացել է գյուղական տան անդամներից մեկնումեկի կողմից դիտավորյալ կերպով, սակայն վոչ թե ապահովագրական վարձատրություն ստանալու համար, այլ մի այլ նկատառումով, այդ դեպքում ապահովագրական վարձատրություն տրվում է պահելով տան այդ հանցավոր անդամին հասանելիք մասը:

§ 40. Պետապը իրավունք ունի մերժել ապահովագրական վարձատրություն վճարելու հետևյալ դեպքերում.

ա) Յեթե ապահովադիրը հնարավորության դեպքում հրաժարվում է գննության ներկայացնելու մահացած անասունի դիակը կամ նրա մնացորդները:

բ) Յեթե ապահովագրական դեպքի վնասի լու-

ծարքի ժամանակ կպարզվի, վոր ապահովագրական հասակի անասունների թիվը ավելի յե քան ապահովագրված անասունները (համաձայն § 10 և 25): Այդ դեպքում Պետապը իրավունք ունի մերժել վճարելու այնքան առաջի հերթի մահացած անասունների վնասը, վորքան կկազմեն այդ ապահովադիրի անասունների քանակից ավելին (չապահովագրված) համեմատելով ապահովագրվածների հետ:

գ) Յեթե անասունը մահանում է ապահովագրության սկզբի 15 որվա ընթացքում վորևե հիվանդության պատճառով (բայց վոչ թե դժբախտ պատահարից):

դ) Յեթե անասունը մահացել է շնորհիվ այն բանի, վոր ապահովադիրը անտեսել է, չի կատարել անասնաբուժական հսկողության առաջարկած միջոցները կանխելու համար վարակիչ հիվանդությունը տարածելու կամ հիվանդ անասունը առողջացնելու:

յե) Յեթե ապահովադիրը, հնարավորություն ունենալով հանդերձ, չի հայտնել ապահովագրական դեպքի մասին համաձայն սույն կանոնների § 32 և 29-ի:

զ) Յեթե ապահովադիրը ապահովագրությունը կնքելու ժամանակ կտա այնպիսի, իրականությանը չհամապատասխանող տեղեկություններ, վորոնք կարող են եյական նշանակություն ունենալ վորոշելու համար ապահովագրվող որեկտի մահվան ուղառնալիքի մոտալուտ լինելը, կամ ապահովագրական վարձատրության չափը վորոշելու:

ԳԼՈՒԽ IX.

Ապահովագրական վարձատրութեան վճարումը

§ 41. Ապահովագրական վարձատրութիւնը արժուում է (կամ ուղարկվում է փոստով ապահովագրի հաշվին) առանց ուշացնելու. համեմայն դեպք լինելու դեպքում (կամ ակտը ստացվելու որովանից): Այն դեպքում, յերբ ապահովագիրը մեղադրված է լինում գիտավորյալ կերպով ապահովագրական դեպք առաջացնելու մեջ ապահովագրական վարձատրութիւնն ստանալու դիտավորութեամբ, պետք է ապահովագիրը վկայական ներկայացնի գործի կարճելու կամ դատական վերջման մասին.

Այն դեպքում, յերբ սեփականատիրական իրավունքների մասին կառաջանան վեճեր, ապա ապահովագրական վարձատրութեան վճարումը հետաձգվում է մինչև այդ հարցի դատական լուծումը:

ԾԱՆՈԹ.—Այն դեպքում, յերբ ապահովագիրը համաձայն չի լինի ֆուսի վերջման չափի հետ, նրան վճարվում է Պետապի կողմից վերջված գումարը— ապահովագիրը իրավունք ունի պահանջելու լրացուցիչ վարձատրութիւն §§ 45 և 46-ի մտքով:

§ 42. Այն դեպքում, յերբ անասնաբուժի յեզրակացութեան համաձայն միայն ոգտագործելու համար մորթելու անասունը ապահովագիրը կվաճառի մեկ ուրիշին մորթելու համար, ապահովագրական վարձատրութիւն տրվում է միայն այն դեպքում, յերբ ա-

պահովագիրը վկայական ներկայացնի անասունի մորթելու փաստի մասին:

§ 43. Յեթե ապահովագիրը ստանում է վարձատրութիւն հարկադրաբար սպանված կամ մորթած անասունի համար ՀԺԿ-ի մարմիններից կամ մի այլ աղբյուրից, ապա Պետապը միայն վճարում է ապահովագրական վարձատրութեան տարբերութիւնը (այն գումարի, վոր ստածել է ապահովագիրը համեմատելով ապահովագրական գումարի հետ): Իսկ յեթե ապահովագիրը ստացած գումարը հավասար է կամ ավել ապահովագրական գումարից, Պետապը այլևս վճարիչ չի վճարում:

§ 44. Ապահովագրական վարձատրութիւնը վճարելուց հետո Պետապը, առանց այդ մասին վորեք արձանագրութեամբ ձեռնարկելու, իրավունք է ստանում բոլոր այն յերրորդ անձնավորութիւնների վերաբերմամբ հայց հարուցել ու ֆուսսը պահանջել. վորոնց կարելի չէ մեղադրել այդ ապահովագրական ֆուսսի առաջացման մեջ:

Յեթե ապահովագիրը չի հրաժարվի իրա իրավունքներից յերրորդ անձնավորութիւնների վերաբերմամբ, ապա Պետապը ազատ է համապատասխան չափով ապահովագրական վարձատրութիւն վճարելուց:

ԳԼՈՒԽ X.

Ռոգոբարկում յեւ դառի հանձնում

§ 45. Գործակալների սխալ գործունեյութեան մասին բողոքներ պետք է ներկայացնել Հայպետապին

իսկ Հայպետապի անարդար գործողությունների մասին Անդրպետապի Վարչության: Անդրպետապի Վարչության գործողությունների մասին պետք է բողոքել Պետապի Գլխավոր Վարչության:

Պետապի գործողությունների վրա բողոք ներկայացնելը չի զրկում ապահովագիրներին իրենց շահերը ընդդեմ Պետապի պաշտպանելու դատական նապարհով:

§ 46. Դատական հայց ընդդեմ Պետապի պետք է հարուցել այն դատական մարմիններին, վորտեղ գտնվում է Պետապի այն մարմինը, վորը կնքել է ապահովագրությունը. կամ այնտեղի դատական մարմիններին, վորտեղ գտնվում է Հայպետապը կամ Անդրպետապի Վարչությունը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0211275

301C

44.188